

เทศน์อบรมคณะผู้ช่วยผู้พิพากษา ณ วัดป่าบ้านตาด
เมื่อวันที่ ๑๔ พฤศจิกายน พุทธศักราช ๒๕๓๘

หลักของชาติบ้านเมือง

คำว่าผู้พิพากษานี้เป็นสำคัญมาก ไม่ว่าจะอยู่ที่ไหนหลักแห่งความดีต้องอยู่กับเรา พยายามปฏิบัติตัวให้ดีแล้วก็ป็นคติอันดีงามแก่ผู้เกี่ยวข้องกับเรามากน้อย การประพฤติตัวให้เป็นสิริมงคลแก่ตัวเอง ก็ให้ความอบอุ่นและไว้วางใจแก่ผู้อื่นได้เป็นอย่างดี เพราะฉะนั้นธรรมของพระพุทธเจ้าจึงเป็นธรรมชาติที่จำเป็นอย่างยิ่ง ที่จะให้แบบสนิทติดกับใจของผู้ปฏิบัติตัว ยิ่งเป็นทางฝ่ายข้าราชการด้วยแล้วยิ่งสำคัญมากทางด้านศีลธรรม คนเราถ้าไม่มีศีลธรรมแล้วแฉลบออกไปนอกกลุ่มนอกทางได้อย่างง่ายดาย ไม่ว่าจะคนธรรมดาสามัญไม่ว่าข้าราชการงานเมืองต้องมีข้อบังคับกฎหมาย คำว่าข้อบังคับคือสิ่งที่คอยกำจัดสิ่งชั่วช้าลามกทั้งหลาย ที่จะแสดงออกทางกายวาจาใจของตนเองนั้น แลเป็นของสำคัญ

ท่านว่าธรรมะ ๆ ก็เหมือนกับน้ำดับไฟ ธรรมดาไฟที่ลุกลามขึ้นไม่ว่าที่ไหนถ้าเราไม่ต้องการมัน เช่นมันจะไหม้เผาสิ่งต่าง ๆ อย่างนี้ต้องเอาน้ำไปดับ อันนี้ส่วนมากคำว่ากิเลส ภาษาของธรรมท่านว่ากิเลส คือสิ่งชั่วช้าลามกนั่นเองไม่ใช่อะไร สิ่งในโลกไม่พึงปรารถนาแต่ก็ เพราะธรรมชาตินี้มีความลึกซึ้งเหนือกว่าความรู้สึกของเรา จึงไม่สามารถที่จะทราบตัวของมันได้ว่าเป็นอย่างไร และกล่อมจิตใจของคนให้เคลิ้มหลับไปตาม ทำความชั่วช้าลามกได้อย่างภูมิใจโดยไม่รู้เนื้อรู้ตัว เพราะสิ่งเหล่านี้เหนือกว่าความรู้สึกของเรา

ด้วยเหตุนี้จึงต้องมีธรรมเข้าเป็นเครื่องกำกับ ธรรมยังเหนือกว่าสิ่งเหล่านี้อีกไม่อย่างนั้นปราบไม่อยู่ เรียกว่าน้ำต้องเหนือไฟ ถ้าน้ำมีน้อยก็ไม่พอกับไฟ จึงต้องอาศัยน้ำมีมากดับไฟได้สนิท ไม่ลุกลามไหม้สิ่งต่าง ๆ ให้เกิดความเสียหายได้ ที่นี้ธรรมกับใจของเรานี้เป็นของสำคัญมากที่จะต้องปฏิบัติตัวให้เป็นคนดีด้วยธรรม เป็นคนดีเฉย ๆ เป็นได้ยาก ต้องมีเครื่องดำเนิน มีเครื่องกำกับ มีเครื่องปฏิบัติ คือปฏิบัติด้วยธรรมจึงเป็นคนดีได้

เราเป็นผู้พิพากษานี้ คำว่าเป็นผู้พิพากษาต้องเป็นผู้มีความยุติธรรมแน่นอน มั่นคงในสัจจะความจริง คือความถูกต้องดีงามเป็นหลักใหญ่ยิ่งกว่าสิ่งอื่นใด ถ้าเราไม่มีธรรมในใจการวินิจฉัยพิจารณาสิ่งต่าง ๆ ก็เอนเอียงไปได้ตามสิ่งที่มาเกี่ยวข้อง มีแง่หนักเบา สิ่งที่ไม่ดีที่จะทำให้เอนเออนนั้นมีกำลังมากก็ทำให้เอนเออนไปได้ถ้าไม่มี

ธรรม เมื่อมีธรรมแล้วก็เที่ยงตรง ปฏิบัติหน้าที่ตรงไปตรงมาเป็นหัวใจของผู้เกี่ยวข้องหรืองานนั้น ๆ ได้เป็นอย่างดี

ศีลธรรมจึงเป็นสิ่งจำเป็นมาก ความเห็นห่างจากศีลธรรมก็คือความใกล้ชิดติดพันกับสิ่งชั่วช้าลามกทั้งหลายนั้นแล ดูโลกเราก็รู้ โลกต้องดูตัวของเราเองก่อนอื่น คือเราก็ออยู่ในโลก เรียกว่าโลกแต่ละราย ๆ รวมกันแล้วเรียกว่าโลก คือคนหนึ่งรายหนึ่งแต่ละราย ๆ รวมกันแล้วเรียกว่าโลก โลกแต่ละโลกถ้าเห็นห่างจากศีลจากธรรมเสียอย่างเดียวกัน ความประพฤติหน้าที่การงานของเราจะเอนเอียงไปในฝ่ายต่ำเสมอ ๆ จะหาความยุติธรรมในตัวเองเพื่อความดีงามแก่ตัวเองไม่ได้เลย จึงต้องอาศัยธรรมเป็นเครื่องกำกับรักษา

ธรรมเป็นธรรมชาติที่บริสุทธิ์มาจากพระพุทธเจ้าของเรา ความรู้แห่งธรรมที่นำมาสอนโลกนี้ไม่ใช่ความรู้ของคนมีกิเลส เป็นความรู้ของคนที่สิ้นกิเลสแล้วคือพระพุทธเจ้าองค์ศาสดา ที่เรียกว่าศาสดาองค์เอก ไม่มีใครที่จะได้ความรู้ประเภทที่ว่าพุทธศาสนานี้มาสอนโลกได้เลย นอกจากพระพุทธเจ้าเพียงพระองค์เดียวเท่านั้น ท่านนำศาสนธรรมที่ออกจากพระทัยที่บริสุทธิ์นี้มาสั่งสอนสัตว์โลก เพราะก่อนจะสั่งสอนสัตว์โลกท่านทำพระทัยคือใจของท่านให้บริสุทธิ์ผุดผ่องทุกสิ่งทุกอย่างเสียก่อน ไม่มีมลทินเครื่องมัวหมองดังที่เรียกว่ากิเลส ๆ นี้ติดแนบอยู่ในพระทัยหรือซึมซาบอยู่ในพระทัยแม้แต่น้อยเลย จึงเรียกว่าศาสดาองค์เอกบริสุทธิ์พุทธโธโดยแท้ แล้วนำธรรมะที่บริสุทธิ์พุทธโธนั้นมาแนะนำสั่งสอนสัตว์โลก

วิชาธรรมนี้จึงหาได้ยากหาไม่มี วิชาทั้งหลายที่เราหาหานั้นพอหาได้ อยู่ใต้อำนาจของกิเลสทั้งนั้นวิชาเหล่านั้น แต่วิชาธรรมนี้เป็นวิชาที่เหนือกิเลส เป็นวิชาที่บริสุทธิ์พุทธโธ จึงเป็นความยุติธรรมได้เป็นอย่างดี เรานำธรรมะนั้นมาแนบสนิทติดกับใจของเราไม่ลืมหอรัลลืมหอไปทีไหนคนเราไม่ลืมหอ ถ้าลืมหอธรรมก็เรียกว่าลืมหอ คนไม่ลืมหอธรรมย่อมไม่ลืมหอได้ง่าย ๆ มีอะไรเข้ามาเกี่ยวข้องพัวพันสัมผัสสัมพันธ์ก็ไม่ลืมหอเนื้อลืมหอตัวได้อย่างง่ายดาย ไม่เหมือนคนไม่มีธรรม

คนไม่มีธรรมปกติก็ลืมหอเนื้อลืมหอตัวอยู่แล้ว ยิ่งเห็นห่างจากธรรมไปเท่าไรก็ยิ่งเป็นของไม่ดี เป็นบุคคลไม่ดี สุดท้ายโลกก็เหลวไหลโลเลไปหมด ในวงราชการงานเมืองนี้ยิ่งเป็นของสำคัญ เป็นผู้ใหญ่มากน้อยเพียงไรยิ่งควรมีธรรมเข้าติดแนบกับใจกับหน้าที่การงานความประพฤติ ให้เป็นหลักเกณฑ์แก่ผู้น้อย เพราะเราเป็นผู้ปกครองบ้านเมืองต้องเป็นผู้ปกครองตัวเองให้เป็นที่ดีที่ดีเสียก่อน มีความแน่นหนามั่นคงไม่เอนเอียงไปอย่างง่ายดายในสิ่งต่าง ๆ เมื่อมีธรรมปกครองตัวเองเป็นอย่างดีแล้ว การปกครองบ้านเมืองก็เจริญรุ่งเรือง ผู้น้อยก็มีความสุขเป็นสุข

ในจุดสำคัญที่โลกเราอาศัยอยู่เวลานี้ก็คือ อัยการ ผู้พิพากษาหนึ่ง ตำรวจหนึ่ง หมอหนึ่ง ย่นเข้ามาสุดท้ายก็พระคือพุทธศาสนาหนึ่ง นี่เป็นหลักสำคัญมาก คือฝ่าย ตำรวจก็ต้องมีธรรม ถ้าไม่มีธรรมก็อาศัยอำนาจกฎหมายเถื่อน ๆ แทรกกฎหมายจริง เข้าไปทำความเดือดร้อนแก่ประชาชนได้มากเพราะมีอำนาจ โดยอาศัยของจริงเป็น อำนาจแล้วของปลอมก็แทรกเข้าไป ทำความเสียหายได้อย่างง่ายดาย อัยการ ผู้ พิพากษาก็เหมือนกัน ถ้าไม่มีธรรมแล้วก็จะกลายเป็นเห็นแก่สินจ้างรางวัลไป สุดท้าย บ้านเมืองก็แหลกก็เหลวไวใจกันไม่ได้

หมอก็เหมือนกัน หลักวิชาที่เรียนตามธรรมดาวิชาหมอเขาเรียกว่าวิชาที่มีเกียรติ โลกให้เกียรติโลกยอมรับ เริ่มแต่เรียนหลักวิชาแพทย์เพียงเท่านั้นโลกก็เกิดความสนใจ ให้เกียรติแล้ว ยิ่งได้เป็นหมอมาก็ยิ่งเป็นผู้มีเกียรติ ไปที่ไหนมีเกียรติ ถ้าเป็นตาม หลักของหมอจริง ๆ เป็นอย่างนั้น โลกยอมรับ ฝากชีวิตจิตใจได้เป็นอย่างดีด้วย ถ้า หมอไม่มีธรรมภายในจิตใจเสียอย่างเดียว จะรีดจะไถคนใช้สักเท่าไรก็ได้ มีมากมีน้อย ไม่สำคัญ สำคัญที่จะเอาอย่างเดียว ๆ มีเท่าไรเป็นไม่พอ ๆ สุดท้ายวิชาแพทย์หรือ หมอทั้งหมดคุณค่าหมดราคาเลยกลายเป็นคนธรรมดาไป เขาไม่ยอมรับนับถือ สิ่งที่ได้ มากก็ไม่เห็นมีคุณค่าเป็นประโยชน์อะไรเลย ถ้าคนไม่นับถือเสียอย่างเดียวเท่านั้น

เพราะคนเราอยู่ด้วยกันนี้อยู่ด้วยความพุงกัน คือต้องมีความเคารพนับถือกัน คนเราถึงอยู่ด้วยกันได้เป็นผาสูก ถ้าต่างคนก็ไม่มีมีความเคารพนับถือกันแล้วคนคนหนึ่ง ก็หาคุณค่าไม่ได้ ไม่มีคุณค่าเพราะไม่มีผู้พุงไม่มีผู้เคารพนับถือ เพราะทำตัวให้เป็น ที่ รังเกียจแก่ผู้อื่นแล้วใคร ๆ เขาก็ไม่เคารพนับถือ คนนั้นเลยหาคุณค่าไม่ได้ อย่างที่ว่า เป็นหมอก็เลยกลายเป็นคนธรรมดาไป เขาไม่เคารพนับถือ ย่นเข้ามาจุดสุดท้ายก็คือ พระ พระพุทธศาสนาที่จะออกประกาศศาสนาหรือจะออกสนามได้อย่างเด่นชัดก็คือ พระ ในวงพุทธศาสนาพระเป็นผู้ทำงาน พระเป็นผู้ออกสนาม พระเป็นผู้ประกาศพระ ศาสนา พระเป็นแนวหน้า

ถ้าพระปฏิบัติตัวไม่ดีเสียอย่างเดียวเท่านั้นก็เหลวแหลกแหวกแนว ประชาชน ญาติโยมหาที่เคารพนับถือไม่ได้ ตายใจไม่ได้ หาความอบอุ่นไม่ได้ ไหว่คว่ำไปที่ไหนก็ มีแต่พินแต่ไฟ มองดูรายใด ๆ ก็แสงหูแสงตาแสงใจ ทิ่มแทงจิตใจไปหมดทั่ว โลกดินแดน พุทธศาสนาก็ไม่มีความหมายอะไรทั้ง ๆ ที่ศาสนาของพระพุทธเจ้าเป็น ศาสนาที่มีความหมายเต็มโลกเต็มสงสาร เรียกว่าล้นโลกล้นสงสารนั้นแล แต่ผู้ที่นำ ออกมาปฏิบัติมาขายศาสนา ทำให้ศาสนาล่มจมไปเสีย ตลอดถึงประชาชนก็เกิดความ ล่มจมไปตามกัน เพราะผู้ทำหน้าที่ไม่ดำเนินตามหลักแนวแถวธรรมของพระพุทธเจ้า

ใน ๔ จุดนี้เป็นจุดที่สำคัญ เมื่อรวมเข้าว่าเป็นของดีแล้ว เช่นตำรวจก็เป็น ตำรวจดี ทำหน้าที่การงานได้ดี หมอก็เป็นหมอที่ดี ทำหน้าที่ด้วยความเมตตาสงสาร แก่คนไข้ที่เข้ามาพึ่งพาอาศัย อัยการ ผู้พิพากษาก็ตัดสินถ้อยความด้วยความยุติธรรม สม่่าเสมอ พระก็เป็นผู้ตั้งใจประพฤติปฏิบัติตัวให้เป็นคนดีมีศีลมีธรรม รักศีลรักธรรม รักข้อวัตรปฏิบัติยิ่งกว่าจิตใจของตัวเองแล้ว รวม ๔ ธรรมชาตินี้เข้าด้วยกันแล้ว นี่แหละ คือหลักของชาติบ้านเมือง เฉพาะอย่างยิ่งคือชาวพุทธของเราให้มีความแน่นหนามั่นคง ร่มเย็นไปตาม ๆ กัน เมื่อ ๔ อย่างนี้อย่างใดอย่างหนึ่งได้บกพร่องลงไปก็ให้เห็นความ ต่างพร้อยของโลกของเราแน่แหละ เรียกว่าความสุขความสงบเย็นใจไม่สม่าเสมอ จะ กลายเป็นลุ่ม ๆ ดอน ๆ ไป ถ้า ๔ ประเภทนี้มีความแน่นหนามั่นคงไปเหมือนกันแล้ว โลกจะมีความร่มเย็นเป็นสุข

เพราะฉะนั้นเราทั้งหลายที่ได้มาในวันนี้ก็ในนามลูกชาวพุทธเหมือนกันหมด จึง ขอได้นำธรรมะของพระพุทธเจ้านี้ไปประพฤติปฏิบัติตัว ทำตัวให้เป็นคนดีมีน้ำหนัก มี คุณค่ามีราคาก่อนอื่นที่คนอื่นเขาจะมาเคารพนับถือนั้นแหละเป็นของดี เมื่อเราทำตัว เป็นคนดีแล้วคนอื่นก็ยอมรับนับถือเคารพเลื่อมใสแล้วก็มีคุณค่าเพิ่มขึ้นไปอีก ๆ โลกก็ มีสง่าราศี จึงขอให้ทุก ๆ ท่านได้นำธรรมะนี้ไปปฏิบัติตัว เพื่อความเจริญของชาติบ้าน เมืองของเรา

การแสดงธรรมก็เห็นว่าสมควรแก่เวลาและกำลังวังชา จึงขอยุติเพียงเท่านี้ ขอความสวัสดีจงมีแก่บรรดาท่านทั้งหลายโดยทั่วกันเทอญ